

YEŞİLDİRENİŞ Ekoloji ve Yaşam Gazetesi

Alime Yalçın Mitap ile Söyleşi: “Ekoloji Mücadelesi Yaşam Savunucularının Canları ile Örüldü!”

Yazar yesildiren on 28 Mayıs, 2020 Perşembe Söyleşiler

Yeşil Direniş Ekoloji ve Yaşam Gazetesi'nin “Türkiye’de Koronavirüs Öncesi ve Sonrası Ekoloji Hareketleri” başlığını taşıyan söyleşileri EGEÇEP’in kurucu üyelerinden Alime Yalçın Mitap ile devam ediyor; “Pandemi günlerinde insanlar, diğer canlılara (hayvanlara, bitkilere), tüm doğaya, ne denli çok zarar verildiğini düşünüp akıl süzgecinden geçirirse, bir vicdani muhasebe yaparsa salgın sonrasında daha iyi günlere uyanabiliriz.”

Söyleşi: Muzaffer Asma / 28 Mayıs 2020 / Yeşil Direniş – Ekoloji ve Yaşam Gazetesi

Yeşil/Ekoloji hareketinin tarihsel birikimi hakkındaki görüşlerinizi merak ediyoruz? Böyle bir birikimden söz edebilir miyiz? Eğer yanıtınız evet ise bugüne kadar genel bir değerlendirme yapmanız mümkün mü?

Yeşil/Ekoloji hareketinin ciddi bir tarihsel birikimi vardır. Ekoloji mücadelesinin başladığı koşulları anlayabilmek için tarihte küçük bir yolculuk yapmak gerekir. Batı toplumunda 16. ve 17. yüzyıllarda feodalizm çözülmüş, yerini kapitalist üretim biçimi almıştır. Karanlık Çağ'da bilim ve düşünme yasaklanmışken 17. ve 18. yüzyıllarda gelişen Aydınlanma döneminde “akılcı düşünce” öne çıkmıştır. Kapitalist üretim biçiminin üst yapısını oluşturan bu düşünce akımlarıyla, teknoloji ve bilim, akılcılık, bireysellik öne çıkmış; aynı zamanda insanın doğada özne olarak var olduğu; doğanın insan için (insanın menfaati için) yaratıldığı düşüncesi gündeme getirilmiş, böylelikle doğanın sömürülmesinin yolu açılmıştır.

Binlerce yıl boyunca doğayla iç içe yaşamış olan insan, her şeyi metalaştıran Kapitalist sistemin ağlarında çaresizlik içinde kalmış; gittikçe hızlanan sömürü çarkında, kendine ve doğaya yabancılaşma sürecine girmiştir. Buna karşı yaşam savunucuları, bu tehlikeli girdabın içinden kendilerine bir yol açarak doğayı savunma çabalarını başlatmışlardır.

Bugün yaklaşık 8 milyar insanın yaşamakta olduğu dünyamızın birçok bölgesinde, doğayı katleden projelere karşı ciddi mücadeleler sürdürülmektedir. Ekoloji mücadelesinin tarihsel birikimi, pek çok yaşam savunucusunun canları pahasına verdikleri savaşım ile örülmüştür.

Koronavirüs salgını ekoloji hareketinin dönüşümü ve gelişimi bakımından olumlu ya da olumsuz bir rol oynamakta mıdır/ oynar mı? Salgının hareketin güçlenmesi için yeni olanaklar doğurdu ise bunlar nelerdir? İçinde bulundupumuz koşulların avantaj ve dezavantajları nelerdir?

Sokağa çıkılamayan bu günlerde, teknolojinin sunduğu olanaklardan yararlanılarak sanal ortamda toplantılar yapılmakta; yeni dönemin koşullarına uygun eylem biçimlerinin neler olabileceği değerlendirilmekte. Bir süre daha insanların sosyal mesafeyi korumaları; maske takmaları gerekeceğinden, ekoloji mücadelesinde sahadaki direnişlerin -katılım yönünden- olumsuz etkilendiği/etkileneceği açıktır. Salgın ne zaman kontrol altına alınır, bu henüz net değil. Ancak bir süre insanlar birbirine yaklaşmaya çekineceklerdir.

Şu noktaya da değinmek isterim: Ekoloji mücadelesi veren yapılar, Pandemi koşullarında her ne kadar internet üzerinden daha sık toplantı ve görüşmeler yapabiliyor olsalar da, bunun, yüz yüze konuşmaların yerini tutamayacağını düşünüyorum. Telekonferans vb görüşmelerde iletişimin sağlıklı olabilmesi için çok özenli bir dil kullanılması gerekir. Bu özeni kaçırmız gösterebilir,

bilemiyorum. Kırıcı, yıkıcı konuşmalar, telafisi zor sonuçlar doğurabilir. O nedenle ekoloji hareketleri, iç tartışmalarını, olabildiğince -bu mecralarda yapmak yerine- normale dönecek zamanlara, yüz yüze yapılacak toplantılara ertelemeliler. Bu zamanların çok uzak olmadığını düşünüyorum.

Covid-19 salgını günlerinde evlere hapsolan, çaresiz kalan insanoğlu penceresinden, gökyüzünde özgürce uçan kuşları seyrederken -umarım- insanın doğadaki diğer canlılardan üstün bir tür olmadığını bilincine varır. Bu da bir kazanım olur.

Pandemi günlerinde insanlar, diğer canlılara (hayvanlara, bitkilere), tüm doğaya, ne denli çok zarar verildiğini düşünüp akıl süzgecinden geçirirse, bir vicdani muhasebe yaparsa salgın sonrasında daha iyi günlere uyanabiliriz.

Küresel ekolojik kriz Türkiye'ye ne şekilde yansımakta? Bugün ülkenin en önemli ekoloji sorunları -öncelik sıralamasına göre- nelerdir?

Bugün ülkemizin en önemli ekoloji sorunları olarak şunları sayabilirim:

- Nükleer santrallerin kurulması girişimleri;
- Çoğu Ege Bölgesi'nde olan madencilik ve enerji üretimi faaliyetleri: Madra dağı'ndaki altın çıkarma faaliyeti, Murat Dağı'ndaki tehdit, Kazdağları, Efemçukuru altın madenleri; Çaldağı'nda Nikel madeni çıkarma girişimi; JES'ler (Jeotermal Elektrik Santralleri)...
- Çoğu Karadeniz Bölgesi'nde olan HES'ler (Hidroelektrik Santraller);
- Ormanların ve tarım alanlarının talanı; betonlaştırılması;
- Küresel iklim değişikliğinden ülkemizin de etkilenmesi.

Koronavirüs salgını sırasında ülkemizdeki en önemli kriz, "fırsatçılık" olarak görünmektedir. Türkiye'nin doğal varlıklarını talan ve yağmaya açma yönünde girişimler, kaygı vericidir.

Covid-19 sürecinde eşitsiz koşullarda alınan, kamu yararına aykırı kararlar endişelerimizi artırıyor.

Bunlardan biri (Korunan alanları talana açacak bir karar), 16 Mart 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Salgının en ürkütücü olduğu günlerde alınan bu kararla "Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik" te değişikliğe gidildi. Yapılan değişikle, korunan alanlar imara açılabilir, entegre tesis kurulabilir ve maden araması yapılabilir. Bu durum doğal alanların geriye dönüşü olmayan bir şekilde yok olması anlamını taşıyor.

Meslek örgütlerinin yarasını değiştirme girişimi de, bir başka kaygı verici gelişmedir. Doğanın ve yaşamın talan edilmesine karşı bilimsel bilgi desteği vererek halkın yanında duran meslek örgütlerinin devre dışı bırakılmasına çalışılmaktadır.

Ekoloji hareketinin bundan sonra nasıl bir yönelimi olacaktır/olmalıdır? Ne yapmalıyız? Ne yapmamalıyız?

Salgın döneminin geçici bir dönem olduğunu düşünürsek ekoloji hareketi, bu deneyimin getirdiği yeni bakış açılarını değerlendirerek, daha güçlü adımlarla yoluna devam edebilir.

Pandemi günlerinde insanların doğayla ilgili bilinç ve duyarlılıklarının artmış olabileceğini ve bunun da ekoloji hareketine katılımları çoğaltabileceğini düşünüyorum.

Kendinizi kısaca tanıtabilir misiniz? Bugüne kadar hangi yeşil/ekoloji hareketlerinin parçası oldunuz?

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunuyum. EGEÇEP'in kurucu üyelerindenim. Çiğli Belediyesi Kültür Müdürü olarak görev yapmaktayken, 2005 yılında, çevre mücadelesi veren bazı arkadaşlar yeni bir oluşum için çaba harcıyorlardı. Bir toplantı düzenleme düşünceleri vardı. Belediye Başkanı Ensari Bulut'la (şimdi hayatta değil) konuyu paylaştığımda, olumlu yaklaştı. 25 Aralık 2005'te, Çiğli Belediyesi Kültür Merkezi salonunda biraraya geldik. TMMOB'ye bağlı bazı meslek odalarının ve diğer bir çok kurumun temsilcilerinin katıldığı toplantıda süreç etraflıca değerlendirildi ve EGEÇEP'in (Ege Çevre ve Kültür Platformu) kuruluşuna karar verildi. Kurucu üyeler (48 kişi), kurum temsilcileri ve bireylerden oluşuyordu.

2008'de Çiğli Belediyesi Kültür Müdürlüğü bünyesinde organize ettiğim -Çiğli'deki ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıf öğrencilerine yönelik- "Dünya Yalnız Bizim Değil" konulu resim, şiir ve öykü yarışmaları, çocuklara çevre duyarlılığını kazandırabilmek amacını taşıyordu. "Dünya Yalnız Bizim Değil", arkadaşım Yalçın Ergüdoğan tarafından 2004'te başlatılmış bir oluşumdur. Onun bu değerli çabası, bir yarışma düzenlemem için bana esin kaynağı olmuştur. Yarışmamız, basında

geniş yer almış; büyük bir ilgiyle karşılanmıştı. TRT radyosu bizimle bir program yaparak çocukların mesajlarını topluma yansıtımıştı.

2008 yılında Allianoı Giriřim Grubu dönem sözcülüğünü yürüttüm. Yaklaşık 1800 yıllık tarihi ılıca Allianoı'nın, Yortanlı Barajı'nın suları altında bırakılmaması için mücadele ettik.

2018'de EGEÇEP Yürütme Kurulu yeliğı, 2019'da bir kez daha EGEÇEP YK yeliğı ve aynı zamanda "eř sözcülük" görevlerini; 2018-19'da (2. Meclis döneminde) Ekoloji Birliğı YK yeliğini yürüttüm.

EGEÇEP eř szclğm döneminde (2019-20) "Efemçukuru'ndan Kazdağları'na Su, Vicdan ve Yaşam yürüyüşü" ve "JES Karşıtı Platform"un örgütlenmesi gibi pek çok etkinlik ve çalışma içinde EGEÇEP olarak yer aldık.